ZESZYTY NAUKOWE POLITECHNIKI ŚLĄSKIEJ 2014
Seria: ORGANIZACJA I ZARZĄDZANIE z. 72 Nr kol. 1918

Alla LOBANOVA
Politechnika Śląska
Wydział Organizacji i Zarządzania

MIMIKRA SPOŁECZNA W SFERZE NAUKI: TREŚĆ I FORMY JEJ PRZEJAWIANIA SIĘ

Streszczenie. W artykule badany jest problem funkcjonowania społecznej mimikry w środowisku naukowym. Prezentowana jest odautorska wizja jej treści, form (naukowa mimikra obrony, naukowa mimikrasukcesu i mimetyzm naukowy). Autor uzasadnia, że istota naukowej mimikry przejawia się w wyrachowaniu i przebiegłości umysłu ludzi, którzy posługując się werbalnymi imitacjami i falsyfikacjami, prezentują i rozpowszechniają pseudo- i quasi-wiedzę, co w sposób destruktywny wpływa na rozwój nauki współczesnej, zwłaszcza socjologii.

Kluczowe słowa: nauka, pseudonauka, maskowanie się, imitacja, społeczna mimikra, wyrachowanie, falsyfikacje.

SCIENCE MIMICRY IN THE SCIENCE SPHERE: CONTENT AND FORM OF DISPLAY

Summary. The existence of social mimicry in the scientific world is researched in the article. The author's vision of its essence forms (scientific mimicry-defense, scientific mimicry-success and scientific mimesis) is grounded. It is proved that the essence of scientific mimicry appears cunning mind of people who take the verbal imitations, will present fraud and distribute pseudo-kvaziznaniya and that the destructive effect on the development of modern science, particularly sociology.

Keywords: science, pseudo-science, masking, imitation, social mimicry, slyness, falsification.

1. Wstęp

Jest rzeczą oczywistą, że tworzenie nowych teorii naukowych i rozwój nauki w ogóle to skomplikowany i pełen sprzeczności proces, pozostający w ścisłym związku z wysokim poziomem intelektualnym uczonych, przyjętymi założeniami metodologicznymi, ze stopniem

opanowania przez nich racjonalnego, konstruktywnego, heurystycznego i krytycznego myślenia, z umiejętnością weryfikacji założeń teoretycznych za pomocą praktycznych eksperymentów i danych empirycznych.

Jednocześnie w ostatnim czasie w nauce, zwłaszcza w dyscyplinach społeczno-humanistycznych, dają o sobie znać względnie już utrwalone tendencje do kształtowania i rozpowszechniania teorii pseudo- i quasi-naukowych, prezentacji umiejętnie sfalsyfikowanych teorii naukowych, będących wynikiem kompilacji i syntezy fragmentów już istniejących koncepcji i dobranych pod z góry sformułowane hipotezy faktów empirycznych. Oprócz tego w nauce kształtuje się rynek płatnych usług polegający na tworzeniu naukowych teorii i pisaniu prac naukowych (doktorskich i habilitacyjnych) na zamówienie, co prowadzi w konsekwencji do pojawienia się pseudonaukowców. Dlatego też **w nauce** istnieje **problem**, który sprowadza się do braku precyzyjnych naukowych kryteriów pozwalających oddzielić prawdziwą wiedzę od pseudowiedzy, prawdziwą naukę od pseudonauki, co w rezultacie znacznie pomniejsza jej rolę i status społeczny. Oczywiście, problem nie jest nowy, lecz stary jak sama nauka, jednak w każdej historycznej epoce i w każdym środowisku naukowym nabiera on nowej ostrości i nowych form wyrazu.

W kontekście powyższego byłoby bardzo interesujące porozmawiać o okultyzmie, szarlatanerii, magii i innych formach przejawu pseudowiedzy, do których zwracają się i którym wierzą miliony wykształconych osób, zwłaszcza polityków w światłym XXI stuleciu. Jednak mnie osobiście interesująca wydaje się inna strona tego problemu, a mianowicie stworzenie metodologii oraz metodyki badań zachowania i działalności pseudonaukowców w środowisku naukowym i kształtowania przez nich pseudonaukowych tez, w szczególności w socjologii.

2. Treść mimikry społecznej

Powszechnie wiadomo, że od idei głoszonej przez Henri de Saint Simona o stworzeniu nowej nauki o społeczeństwie socjologia przeszła niełatwą, prawie 200-letnią drogę swojego kształtowania się i stopniowej akceptacji, a wywalczywszy samodzielny status i społeczny autorytet, stała się dziedziną niezwykle wrażliwą na różnego rodzaju falsyfikacje, urodzajną glebą dla rozrostu w jej polu badawczym pseudonaukowych badań.

Jak zauważa profesor S. Kutataladze, papierkiem lakmusowym dla rozróżniania nauki od pseudonauki jest „mizerota, ubóstwo i niekompletność pseudonaukowych – teorii", a w celu zdemaskowania porażających ogromem materiału pseudoteorii – „test na pretensjonalność

i lokalną poprawność”[1]. Do listy powszechnie uznanych grzechów pseudonauki, takich jak: szamaństwo zamiast dowodów, mglistość określeń, brak logiki i samokrytycyzmu, można jeszcze dodać różnego rodzaju falsyfikacje, podróbki, symulacje, imitacje itp.

Arsenał takich zjawisk i procesów społecznych, do których można odnieść falsyfikacje, imitacje, podróbki, symulatory, surogaty itp. pseudoteorie, określam jako środki i narzędzia mimikry społecznej, badaniem której zajmuję się już od ponad 15 lat.

Treść mimikry społecznej w moim rozumieniu polega na tym, że jest ona taką sytuacyjnie modyfikowaną właściwością człowieka, która łączy w sobie chytrość rozumu (jako przyrodzoną właściwość człowieka) ze specyfiką jego przejawu w krytycznych, skomplikowanych, niebezpiecznych dla człowieka warunkach czy w sytuacjach, które sprzyjają osiągnięciu przez niego sukcesu.

Innymi słowy, ***mimikra społeczna*** to *specyficzny sposób zachowania adapcyjnego, kiedy to społeczne podmioty (jednostki, grupy, wspólnoty), zniekształcając, świadomie odwołując się do podwójnej moralności i ambiwalentności dotyczących systemów wartościowo-normatywnych, urzeczywistniają w życiu społecznym zamaskowane role społeczne, które odpowiadają społecznym oczekiwaniom i zinstytucjonalizowanym normom i standardom*[2].

Zdolność do mimikry społecznej nie jest genetycznie zaprogramowana w mózgu człowieka, ale formuje się pod wpływem tej przestrzeni społeczno-czasowej, w której socjalizuje się i prowadzi działalność życiową dana jednostka. To oznacza, że to nie biologiczne właściwości pobudzają człowieka do mimikryzacji (naśladownictwa i upodobniania się), ale jego cechy społeczne, które nabywa wskutek swojego rozwoju osobniczego. Dlatego też powstaje *uzasadnione pytanie*: ***po co, w jakim celu człowiek odwołuje się do chytrości w trakcie swojego dostosowania do społeczno-czasowej przestrzeni?***

Oczywiście ucieknie się do mimikry z użyciem chytrości (podstępności, przebiegłości) człowieka pobudzają warunki, w których on nie może czy też nie chce zachowywać się uczciwie i otwarcie, a także realizować swojego osobistego systemu wartościowo-normatywnego i swoich zamiarów. W związku z tym w skomplikowanych warunkach zewnętrznych szuka on innej drogi – zamaskowanej – żeby w ten sposób obronić się przed presją środowiska społecznego albo osięgnąć życiowe cele.

Wykorzystując swoje intelektualne zdolności, człowiek zaczyna kombinować, oszukiwać innych ludzi, przyrodę, żeby żyć tak, jak jemu się chce. Chytrość rozumu sprzyja temu, aby przez reakcje pośrednie (abstrakcyjne myślenie, znaki, symbole) osiągnąć postawiony sobie cel, celowo zderzając ze sobą siły zewnętrzne (przedmioty i podmioty) w celu otrzymania potrzebnego, pożądanego i korzystnego wyniku. Co więcej, rozwój rozumu ludzkiego, który przejawia się w intelektualizacji społeczeństwa i intensyfikacji „chytrości rozumu”, sprzyja

[1] С. Кутателадзе, Наука, псевдонаука и лженаука, dostępny na: http://www.math.nsc.ru/LBRT/g2/english/ssk/sci_pseudo.htm (24.11.2012).
[2] А. Лобанова: Феномен социальної мімікрії, Інститут соціології НАН Украіни, Київ 2004, с. 112.

rozprzestrzenieniu się społecznej mimikry w polityce[3], dyplomacji, środkach masowej informacji, public relations, w tym również i w nauce.

3. Formy przejawiania się mimikry społecznej w sferze nauki

Wychodząc od tych przesłanek, uważam, że najbardziej rozpowszechnione ze względu na czynnik celowości w życiu powszednim w ogóle i w sferze nauki w szczególności są *trzy główne formy mimikry społecznego zachowania*: ***mimikra-obrona, mimikra-powodzenie (osiągnięcie sukcesu) i mimetyzm społeczny.***

Każda z tych form społecznej mimikry może nosić charakter zarówno funkcjonalny, jak i dysfunkcjonalny, zarówno konstruktywny, jak i destruktywny, zarówno dla ogółu społeczeństwa, jak i dla nauki w szczególności.

Naukowa mimikra-obrona to taki typ społecznego zachowania w środowisku naukowym, kiedy podmiot społeczny (uczony, pracownik naukowy czy badacz) świadomie, na przekór swojemu systemowi wartości, ***przystosowuje*** swoją naukową działalność do powszechnie uznanych w określonym środowisku naukowym idei, standardów i wartości, nie uznając przy tym ich naukowego znaczenia i społecznej wartości. Jednak przy tym wszystkim ***imituje*** on swoje przywiązanie do tego środowiska i naukowego paradygmatu przez nie rozwijanego. Jest to wymuszenie adaptacyjny sposób działalności naukowej, uwarunkowany dysfunkcjami mikro- lub makrosystemowymi.

Celem naukowej mimikry-obrony jest przetrwanie w środowisku naukowym przez dostosowanie się do niego, chociaż to nie zadowala konkretnego człowieka.

Ten typ mimikry był szeroko rozpowszechniony w Związku Radzieckim, kiedy to socjologia była zabroniona i rozpatrywana jako burżuazyjna pseudonauka. Jak wiadomo, większość uczonych z dziedziny nauk społecznych tego okresu wspierała ten ideologiczny zarzut i aktywnie krytykowała europejską socjologię, jako służkę burżuazyjnego społeczeństwa.

Jednocześnie było wielu uczonych i badaczy, którzy nie zgadzali się z taką pozycją, jednakże nie mogli oni otwarcie przeciwstawiać się systemowi i bronić swoich naukowych pozycji. Dlatego też uciekli się do naukowej mimikry-obrony, tzn. pod maską innych nauk społecznych, np. historycznego materializmu, filozofii, ekonomii politycznej, naukowej organizacji pracy itd. przeprowadzali badania socjologiczne i na przekór ideologicznym i politycznym zakazom zakładali fundamenty ojczystej nauki socjologicznej. Wystarczy wspomnieć M. Gasteva, który rzeczowo zajmował się problemami stymulacji pracy,

[3] A. Lobanova, Polityczna mimikra jako pogranicze pomiędzy prawdą a kłamstwem, Organizacja i Zarządzanie. Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej, z. 65, Gliwice 2013, s. 207-215.

V. Moiseyenkę, V.I. Perevedenceva, T.I. Zaslavską, którzy badali procesy migracyjne w Związku Radzieckim[4] .

W czasach radzieckich naukowa mimikra-obrona pewnej części uczonych nosiła konstruktywny charakter, ponieważ sprzyjała odrodzeniu roli socjologii w społeczeństwie, lecz jednocześnie w owym czasie była ona dysfunkcjonalna w stosunku do radzieckiego monopolitycznego systemu, ponieważ rujnowała jego ideologiczne zasady, które dominowały w świadomości społecznej.

Z uwagi na cele i motywy naukowej mimikry-obrony rozróżniamy *dwie jej odmiany*: introspekcyjną i ekstraspekcyjną.

Introspekcyjna mimikra-obrona jest takim typem adaptacyjnej mimikry w działalności naukowej, przy której uczony-mimikrant w drodze autorefleksji analizuje charakter oraz właściwości dominujących w społeczeństwie (czy modnych) dla prowładczych instytucji naukowych paradygmatów. Jednocześnie wykształca on „chytry'' sposób zachowania, co pozwala mu korygować swoje działania odpowiednio do wymogów i warunków tego środowiska, czyli maskująca działalność mimikranta jest mobilna i skierowana przeważnie do środka – na siebie.

Przykładem naukowej mimikry-obrony introspekcyjnego charakteru może być adapcyjne zachowanie tych uczonych, którzy nie akceptowali totalitarnego reżimu, ale byli zmuszeni przystosowywać swoją działalność naukową do dominujących wymogów wartościowo-normatywnych w stosunku do socjologii, stale korygując ją zależnie od tych przemian, które w nim następowały.

Ekstraspekcyjna mimikra-obrona zakłada zbiegnięcie się indywidualistycznego maskowania z korekcją zewnętrznego środowiska naukowego w celu opanowania go i dostosowania do siebie. Podmiot-nośnik takiej formy mimikry, wybrawszy dominujący naukowy paradygmat, który podziela, tzn. założywszy maskę jego apologety, już nie czyni żadnych kroków dla dalszej samokorekty, dłużej już nie próbuje identyfikować się z wyraźnie ograniczonymi strukturami władzy, czy innymi ale w miarę realnych możliwości aktywnie przebudowuje je na swój sposób.

Na przykład może działać uczony-nowator, który nie zgadza się z dominującymi w społeczeństwie wartościami naukowymi, lecz innego wariantu obrony swoich naukowych osiągnięć nie ma i nie można się spodziewać, że będzie miał. W takich warunkach najpierw, założywszy obcą mu wartościująco-normatywną maskę, zmuszony jest adaptować się do wymogów systemu naukowego. Jednakże ukrywając swój prawdziwy negatywny stosunek do jej wymogów, zaczyna aktywnie dekorować jej strukturę i stan odpowiednio do własnych wartości. Takie zachowanie może trwać dopóty, dopóki będzie pozwalała sytuacja.

---

[4] Л.А. Беляева, Эмпирическая социология в России и Восточной Европе, Издательский Дом ГУ ВШЭ, Москва 2004, с. 115-117.

Jeśli organizacja nie przyjmie tych wartości, które proponuje mimikrant, zmusi go ona do porzucenia ich, a jeśli przyjmie – może sformować się w niej nowy system wartościująco-normatywny. W tych warunkach u uczonego-nowatora zniknie potrzeba maskowania się, przecież jego cele będą tożsame z celami organizacji.

Jaskrawym przykładem ekstraspektywnej naukowej mimikry-obrony jest działalność wybitnego rosyjskiego fizyka Andrzeja Sacharowa, który będąc w istocie humanistą, był zmuszony przyjąć wezwanie radzieckiego systemu totalitarnego i wykonać nieakceptowaną przez siebie naukową rolę – konstruktora pierwszej radzieckiej bomby wodorowej, a potem otwarcie przeciwstawił się próbom z bronią jądrową i wprowadzeniu wojsk do Afganistanu.

W latach 60. i 70. XX wieku A. Sacharow został liderem ruchu obrony praw człowieka, a w swojej pracy „Rozmyślania o postępie, pokojowej koegzystencji i wolności intelektualnej" (1968) rozpatrzył zagrożenia dla ludzkości związane z jej podziałami, konfrontacją między systemami socjalistycznym i kapitalistycznym. W demokratyzacji i demilitaryzacji społeczeństwa, utwierdzeniu się wolności intelektualnej, postępie społecznym i naukowo-technicznym, prowadzącym do zbliżenia obydwu systemów widział Sacharow alternatywę dla zagłady ludzkości. Publikacja tej pracy na Zachodzie stała się pretekstem dla odsunięcia Sacharowa od tajnych prac naukowych, został on pozbawiony wszystkich nagród państwowych: Bohater Pracy Socjalistycznej (1954, 1956, 1962), Nagroda Leninowska (1956), Nagroda Państwowa ZSRR (1953), i został zesłany do miasta Gorki pod Moskwą, gdzie kontynuował działalność obrońcy praw człowieka. Z zesłania powrócił w 1986 roku[5].

Obok ochronnej formy mimikry występuje również, stosunkowo rozpowszechniona w środowisku naukowym (ze względu na czynnik celowy), ***mimikra sukcesu (osiągnięcie sukcesu)***. Zaproponowana przeze mnie nazwa tej formy mimikry społecznej sama za siebie mówi o jej treści, a polega na dążeniu człowieka do osiągnięcia pożądanych przywilejów społeczno-statusowych czy też materialnych w społeczeństwie, w szczególności w środowisku naukowym. To taki sposób aktywności życiowej określonej kategorii ludzi, kiedy to opracowują i urzeczywistniają oni interesowny model swojego zachowania naukowego, umożliwiający im, przy misternym zamaskowaniu swojego prawdziwego celu, zdobywanie uznania za wszelka cenę sposobami, które istotnie różnią się od społecznych standardów i wymogów funkcjonujących w środowisku naukowym.

Spryt i chytrość rozumu ludzkiego są bezgraniczne. Hegel pisał: *Rozum ludzki jest tak potężny, jak i chytry*. Pragnienie posiadania wysokiego statusu naukowego – doktora czy doktora habilitowanego – a w konsekwencji autorytetu, awansu i władzy skłania niektórych ludzi do wyrafinowanej mimikry. Chytrze przeistaczając się w „cudzy" obraz, ukrywają oni

[5] http://to-name.ru/biography/andrej-saharov.htm

swoją prawdziwą istotę. Właśnie dlatego mimikra sukcesu z reguły ma charakter ofensywny, często agresywny, a w niektórych warunkach nawet represyjny.

We współczesnej Ukrainie daje się zaobserwować ciekawą i niejednoznaczną sytuacją: wszyscy odczuwamy obniżenie prestiżu pracy naukowej, której poziom opłacania jest skrajnie niski. Jednocześnie wśród „nowych Ukraińców", władczej elity, rośnie prestiż stopni naukowych. Nieprzypadkowo liczba doktorów, doktorów habilitowanych w sferze politycznej, biznesowej i administracyjnej w ostatnim czasie znacznie wzrosła. Oczywiście jest wśród nich niemało prawdziwych uczonych-badaczy, lecz jest dużo i takich, którzy nie mają swoich oryginalnych idei naukowych, lecz mają pieniądze, za które mogą je kupić w celu poprawienia swojego image'u jako nietuzinkowego uczonego-polityka czy uczonego-managera.

Internet pełny jest ogłoszeń proponujących napisanie zarówno prac doktorskich, jak i habilitacyjnych w najprzeróżniejszych dziedzinach naukowych, w tym również socjologii. Na rynku „producentów i nabywców" prac naukowych istnieją ustalone stawki, np. napisanie magisterskiej pracy kosztuje 500-1000 dolarów, doktorskiej 5000-7000 dolarów, habilitacyjnej – od 10 000 do 30 000 dolarów.

W konsekwencji w środowisku naukowym Ukrainy pojawiło się i nadal pojawia niemało mimikrantów – pseudonaukowców – którzy nawet nie orientują się w treści i naukowej wartości napisanych dla nich dysertacji, a jednak otrzymali tytuły naukowe wyłącznie dzięki swoim możliwościom finansowym.

W socjologii do mimikry-osiągnięcia sukcesu uciekają się również ci socjologowie, którzy za wysokie honoraria retuszują rankingi polityków zgodnie z ich życzeniem i aby manipulować opinią publiczną, fałszują wyniki badań socjologicznych. Nieprzypadkowo wśród ukraińskich socjologów pojawiają się opinie, że „socjologię w odniesieniu do społeczeństwa jako całościowego organizmu można określać jak quasi-naukę"[6].

Mimikrę-osiągnięcie sukcesu w sferze nauki można rozpatrywać jako *funkcjonalną,* ponieważ nie przynosi ona uszczerbku społeczeństwu jako całości; przecież nowe idee naukowe (jeśli one rzeczywiście są nowe), stworzone przez realnych uczonych w dysertacjach pisanych na zamówienie, w ostateczności stają się uznanym społecznym, dorobkiem pozytywnie wpływając na rozwój nauki. Jednakże pozostaje ona *destruktywną dla środowiska naukowego*, ponieważ napływ do niej pseudonaukowców prowadzi do utraty jej naukowej tożsamości i integralności, co w konsekwencji może doprowadzić do profanacji rodzimej nauki.

Trzecia, ostatnia forma mimikry w nauce ***to mimetyzm naukowy***, będący taką specyficzną formą mimikry społecznej, w której człowiek stara się możliwie najdokładniej kopiować naukowe zachowanie i naukowy obraz znanych uczonych powszechnie uznanych

[6] А. Поступной: Квазинаучное состояние социологии не бесконечно, [в:] Соціологія та суспільство: взаємодія в умовах кризи, II Конгрес САУ: тези доповідей, ХНУ ім. В.Н. Каразіна, Харків 2013, с. 20.

w określonym kręgu autorytetów i liderów albo też wcielać w życie kreowany przez niego samego model uczonego, przyswajając sobie zarówno pod względem zewnętrznym, jak i wewnętrznym wartościująco-orientujące (pseudowartościujące dla siebie) podobieństwo do nich.

Cel podmiotu-nośnika mimetyzmu naukowego może polegać na samoobronie przed nieakceptowanym przez niego wewnętrznie światem życia naukowego czy też na zwróceniu na siebie w ten sposób uwagi środowiska naukowego. Grając rolę społeczną wybranego modelu uczonego, mimitent naukowy w konsekwencji z czasem zaczyna myśleć kategoriami tego modelu, wypowiadać się jego językiem, prowadzić właściwy jemu tryb życia akademickiego. „Osobowościowe Ja" mimtenta-uczonego rozpływa się w naśladowczych formach „Ja-modelu autorytetu naukowego" albo zrasta się z nim.

Jaskrawym przykładem wykorzystywania mimetyzmu naukowego na Ukrainie w latach 2010-2011 stał się Andrei Slusarchuk, który otrzymał przydomek „Doktor Pi"[7]. Przedstawiając się jako doktor habilitowany z medycyny, nie raz występował w telewizji, demonstrując swoje fenomenalne zdolności w zapamiętywaniu wielkich liczb i wyjaśnianiu zawiłości neurochirurgii. Jak się później okazało, były to po prosto sztuczki, a jego dyplomy świadczące o wyższym wykształceniu i stopniach, naukowych okazały się podróbkami, lecz jego imitacyjna i maskująca gra była na tyle przekonywająca, że wprowadziła w błąd miliony osób, które mu uwierzyły i zachwycały się jego talentem. Co więcej, jeden prezydent Ukrainy – Wiktor Juszczenko – obiecał mu nawet stworzenie Instytutu Mózgu, a drugi prezydent – Wiktor Janukowicz – podpisał dekret o przyznaniu mu Nagrody Państwowej Ukrainy w dziedzinie edukacji za 2011 rok.

W końcu października 2011 roku przeciwko Andreiowi Slusarchukowi zostało wszczęte postępowanie karne za oszustwo i podróbkę dokumentów, pieczęci i papierów firmowych, a także za posługiwanie się podrobionymi dokumentami, w rezultacie czego został aresztowany. Na podstawie Monitoringu Środków Masowego Przekazu Ukrainy ustalono, że wykrycie „Doktora Pi" weszło do piątki najważniejszych śledztw 2011 roku.

Zatem dzięki społecznemu mimetyzmowi w środowisku naukowym pojawiają się uczeni-klauny, którzy nie są producentami nowej wiedzy czy idei, ale są absolutnymi kopiami znanych czy mniej znanych uczonych. Korzyści z nich praktycznie nie ma, ale i szczególnej szkody nauce czy społeczeństwu też nie przynoszą.

Jest zrozumiałe, że wyodrębnione przeze mnie na podstawie czynnika celowości kategorie: mimikra-obrona, mimikra-osiągnięcie sukcesu i mimetyzm społeczny, mają rozmaite sposoby swojej realizacji w sferze naukowej.

Kierując się względami metodologicznymi odnośnie do aparatu pojęciowego mimikry społecznej, uważam, że *głównymi sposobami realizacji tejże (w trzech jej głównych formach)*

[7] Слюсарчук, Андрей Тихонович, http://ru.wikipedia.org/wiki/Слюсарчук,_Андрей_Тихонович.

pozostają jej ***nieodłączne atrybuty*** – społeczne maski-role i granie imitacyjnych ról, a *instrumentami,* jak już wcześniej wspominałam są ***imitacje, falsyfikacje, kompilacje, podróbki, symulacje, mistyfikacje itd., wynikiem zaś jest stworzenie fikcyjnych schematów***, które deformują naukowe podstawy poznania rzeczywistości społecznej, a w konsekwencji prowadzą do profanacji nauki. W związku z tym w takich warunkach powstaje paląca potrzeba wcześniejszego rozpoznania różnych form mimikry w sferze nauki i stworzenia skutecznych barier metodologicznych i etycznych w celu przezwyciężenia jej destruktywnych i dysfunkcjonalnych form.

Bibliografia

1. Сахаров Андрей Дмитриевич – биография, dostępny na: http://to-name.ru/biography/andrej-saharov.htm (24.11.2012).
2. Беляева Л.А., Эмпирическая социология в России и Восточной Европе, Издательский Дом ГУ ВШЭ, Москва 2004.
3. Кутателадзе С., Наука, псевдонаука и лженаука, dostępny na: http://www.math.nsc.ru/LBRT/g2/english/ssk/sci_pseudo.htm (24.11.2012).
4. Лобанова А, Феномен соціальної мімікрії; Інститут соціології НАН України, Київ 2004.
5. Lobanova A., Polityczna mimikra jako pogranicze pomiędzy prawdą a kłamstwem, Organizacja i Zarządzanie, Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej, z. 65, Gliwice 2013, s. 207-215.
6. Поступной А., Квазинаучное состояние социологии не бесконечно, [в:] Соціологія та суспільство: взаємодія в умовах кризи. II Конгрес САУ: тези доповідей, ХНУ ім. В.Н. Каразіна, Харків 2013, с. 20-21.
7. Слюсарчук, Андрей Тихонович, dostępny na: http://ru.wikipedia.org/wiki/Слюсарчук,_Андрей_Тихонович (24.11.2012.).
8. Соціологічна енциклопедія / Укладач В.Г. Городяненко – Академвидав, Київ 2008, с. 341.

Abstract

The creation of new scientific knowledge and science development is a complicated and controversial process that is connected with scientists' high intellectual level, mastering new constructive heuristic and critical thinking, ability to verify theoretical statements through practical experiments and empirical data.

Lately it has been observed that the science especially social humanities turned to have new quite strong tendencies influencing on indications of pseudo-or quasi- scientific knowledge, presentation of skillfully falsified theories that are the result of compilation and synthesis of skilfully combined fragments of existing conceptions and fabricated empiric results for formulated hypothesis.

Besides, today the market of paid educational services is being formed in order to create some theories or scientific works (PHD dissertations) that may cause emergence of pseudo-or false scientists.

These tendencies prove the fact that in today's scientific world scientific mimicry appears to include such forms as scientific mimicry-defense, scientific mimicry-success and scientific mimesis. The subjects of scientific mimicry – pseudo and false scientists using their skilful intellectual abilities, imitation, masking and falsifications can create and present pseudo-scientific theories based on real essence of social events and processes. Moreover, they use plagiarism claiming other scientists' ideas for their own and spreading quasi-knowledge discrediting science that naturally slow down its creative development.